

स्थानीय राजपत्र

खैरहनी नगरपालिकाद्वारा प्रकाशित
खण्ड (३) चितवन, भाद्र १७, २०७६ साल अंक ६

भाग ३

खैरहनी नगरपालिका

नगरकार्यपालिकाको कार्यालय

स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (२) बमोजिम
खैरहनी नगर कार्यपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको कार्यविधि
सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

संवत् २०७६ को कार्यविधि नं. ६

खैरहनी नगरपालिका, चितवन

स्रोत शिक्षक व्यवस्थापन कार्यविधि २०७६

नगरकार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति: २०७६।०५।१३

प्रस्तावना:

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ र संविधानको अनुसूची-८ मा व्यवस्था भएबमोजिम आधारभूत र माध्यमिक शिक्षासम्बन्धी नीति, मापदण्ड, योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन र नियमन गर्ने लगायतका कार्यहरू स्थानीयतहको जिम्मेवारीअन्तर्गत रहेको हुँदा नगरपालिकाका शैक्षिक नीति, योजना र कार्यक्रमहरू प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन एवं शैक्षिक सेवा सुविधा सरल रूपमा प्रवाह गरी विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धि अभिवृद्धि तथा गुणस्तर सुधारका कार्यमा विद्यालयहरूलाई आवश्यक प्राविधिक सहयोग र सहजीकरण गर्नका लागि दक्ष जनशक्तिको व्यवस्था गर्न "स्रोत शिक्षक" को व्यवस्थापन गर्ने सम्बन्धमा खैरहनी नगरसभाबाट स्वीकृत कार्यक्रमअनुसार नगरकार्यपालिकाले यो "स्रोत शिक्षक व्यवस्थापन कार्यविधि २०७६" बनाएको छ ।

परिच्छेद - १ प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

१ यो कार्यविधिकोको नाम "स्रोत शिक्षक व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७६" रहेको छ ।

२ यो कार्यविधि नगरकार्यपालिकाले स्वीकृत गरेको मितिबाट लागु हुनेछ ।

२. परिभाषा

विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:

१ "नगरपालिका" भन्नाले खैरहनी नगरपालिका सम्झनु पर्छ ।

२ "कार्यपालिका" भन्नाले खैरहनी नगरकार्यपालिका सम्झनु पर्छ ।

३ "स्थानीय शिक्षा अधिकारी" भन्नाले खैरहनी नगरकार्यपालिकाको शिक्षा शाखाको प्रमुखलाई सम्झनु पर्दछ ।

४ "विद्यालय" भन्नाले नगरपालिका क्षेत्रभित्र अनुमति वा स्वीकृति प्राप्त गरी सञ्चालित सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालय भन्ने सम्झनु पर्दछ ।

५ "स्रोत शिक्षक" भन्नाले यस कार्यविधि अनुसार स्रोत शिक्षक पदमा करारमा नियुक्ति भएको शिक्षकलाई सम्झनु पर्दछ ।

६ "विषयविज्ञ" भन्नाले नगर शिक्षा समितिले नियुक्त गरेको विज्ञ सम्झनुपर्दछ ।

७ "शिक्षक" भन्नाले नगरपालिका क्षेत्रभित्रका सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयमा शिक्षक पदमा नियुक्त व्यक्तिलाई सम्झनुपर्दछ ।

८ "नगर शिक्षा समिति" भन्नाले खैरहनी नगरपालिकाको नगर शिक्षा समितिलाई सम्झनुपर्दछ ।

९ “छनौट समिति” भन्नाले यस कार्यविधि अनुसार स्रोतशिक्षक छनौट तथा सिफारिस गर्न गठित स्रोत शिक्षक छनौट समितिलाई सम्झनु पर्दछ।

परिच्छेद – २ स्रोत शिक्षकको करार नियुक्ति

२. स्रोत शिक्षकको करार नियुक्तिसम्बन्धी व्यवस्था:

१ स्रोत शिक्षकमा करार नियुक्तिका लागि सिफारिस गर्न देहायका सदस्यहरू रहेको एक स्रोत शिक्षक छनौट समिति

रहनेछ:

(क) स्थानीय शिक्षा अधिकारी—

संयोजक

(ख) नगर शिक्षा समितिले तोकेको नगर शिक्षा समितिको एकजना सदस्य—

सदस्य

(ग) नगरपालिकाले नियुक्त गरेको अङ्ग्रेजी र सूचना-प्रविधि विषयका एक/एक जना विज्ञ गरी दुई जना – सदस्य

(छ) नगर प्रमुखले तोकेको नगरपालिकाको अधिकृत— सदस्य-सचिव

२ स्रोत शिक्षक छनौट समितिले स्रोत शिक्षक नियुक्तिका लागि न्यूनतम योग्यता पुगेका व्यक्तिबाट आवेदन

माग गरी कम्तीमा सात दिनको म्याद दिई सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गर्नुपर्नेछ ।

३ स्रोत शिक्षक छनोटका लागि योग्यता र परीक्षाको किसिम परिच्छेद ४ बमोजिम हुनेछ ।

४ छनौट समितिको सिफारिसमा स्थानीय शिक्षा अधिकारीले स्रोत शिक्षकको नियुक्ति गर्नेछ ।

५ स्रोत शिक्षकसँग करार सम्झौता गर्दा दफा ३ बमोजिमका कार्य गर्ने गरी बढीमा एक आर्थिक वर्षका लागि करार सम्झौता गरिनेछ। निजको काम सन्तोषजनक भएमा पुनः एक आर्थिक वर्षका लागि करार सम्झौता थप गर्न सकिनेछ।

परिच्छेद – ३ स्रोत शिक्षकका काम, कर्तव्य, अधिकार र सेवाका सर्तहरू

३. स्रोत शिक्षकका काम, कर्तव्य र अधिकार:

१ स्रोत शिक्षकको काम, कर्तव्य, अधिकार, सेवाशर्त र सुविधा देहाय बमोजिम हुनेछ-

(क) स्रोत शिक्षक सामान्यतया प्रशासनिक रूपमा शिक्षा शाखा, स्थानीय शिक्षा अधिकारी प्रति उत्तरदायी रहने,

(ख) स्रोत शिक्षकले विद्यालयहरूमा शिक्षक सहयोगसम्बन्धी प्राविधिक सहयोग र क्षमता अभिवृद्धि गर्न सहजकर्ताको भूमिका निर्वाह गर्ने,

(ग) शैक्षिक सेवा सुविधा एवम् सूचनाहरू प्रवाह गर्ने गराउने,

(घ) नगर शिक्षा योजना, र विद्यालय सुधार योजना निर्माणमा सक्रिय भूमिका निर्वाह गर्ने,

(ङ) नगरपालिकालाई शिक्षाको योजना निर्माण गर्न तथा सोको कार्यान्वयनसम्बन्धी कार्यमा प्राविधिक सहयोग गर्ने,

- (च) नगरपालिका भित्रका प्रत्येक विद्यालयहरूको विद्यालय व्यवस्थापन समिति र शिक्षक अभिभावक सङ्घको बैठकमा वर्षमा कम्तीमा २ पटक पर्यवेक्षकका रूपमा भाग लिने र आवश्यक सल्लाह सुझाव तथा सहयोगीको रूपमा कार्य गर्ने,
- (छ) विद्यालयको सुपरिवेक्षण, प्राविधिक सहयोग, शिक्षक सहयोग सम्बन्धी वार्षिक कार्यक्रम बनाई नगरपालिकामा राख्ने, सोअनुसार कार्य गर्ने,
- (ज) स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमअनुसार मासिक कार्य योजना बनाई स्थानीय शिक्षा अधिकारीबाट स्वीकृत गराउने र सोको कार्यान्वयन गर्ने ।
- (झ) नगरपालिकाको विद्यालयशिक्षासँग सम्बन्धित सम्पूर्ण सूचनाहरू अद्यावधिक गरी राख्ने,
- (ञ) नगरपालिका अन्तर्गत विद्यालयहरूको विद्यालय सुधार योजना निर्माण, सामाजिक परीक्षण र विद्यालय स्तरीकरण कार्यमा प्राविधिक सहयोग गर्ने र सो सम्बन्धी प्रतिवेदन सम्प्रेषण गर्ने, गर्न लगाउने,
- (ट) शैक्षिक सत्र सुरु भएको १ महिनाभित्र विद्यालयगत रूपमा गत शैक्षिक सत्रको कक्षा १ देखि १० सम्मका परीक्षाफलको नतिजा विश्लेषण गर्ने,
- (ठ) प्रत्येक वर्षको सिकाइ उपलब्धिको तुलनात्मक विश्लेषण र प्रदर्शन गर्ने,
- (ड) सिकाइ उपलब्धिको विश्लेषण पश्चात नगरपालिकाको प्रधानाध्यापक बैठकमा छलफल गराई सुधारका उपायहरूको खोजी गर्ने,
- (ढ) सिकाइ उपलब्धि अभिवृद्धि हुने क्रियाकलापहरूको बारेमा प्रधानाध्यापकको बैठकमा छलफल गरी योजना बनाउन सहयोग गर्ने,
- (ण) विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धि सुधारका लागि शिक्षकको विषयगत समिति गठन, अन्तरक्रिया र शिक्षक सहकार्यमा सहजीकरण गर्ने ।
- (त) विद्यालयहरूलाई विद्यालयगत सिकाइ उपलब्धि वृद्धि गर्ने योजना निर्माण गर्न लगाई सो योजनाको सारांश बनाई स्थानीय शिक्षा अधिकारीलाई उपलब्ध गराउने,
- (थ) विद्यालयले निर्माण गरेको योजना कार्यान्वयनको अनुगमन गरी पृष्ठपोषण प्रदान गर्ने । महिनामा कम्तीमा १० ओटा विद्यालयको निरीक्षण गर्ने,
- (द) निरीक्षण गरिएको विद्यालयमा कम्तीमा २ ओटा कक्षावलोकन गरी सम्बन्धित शिक्षकसँग अन्तरक्रियाका साथै पृष्ठपोषण लिनेदिने कार्य गर्ने,
- (ध) आवश्यकता अनुसार नमुना कक्षा लिने र शिक्षकहरूबाट पनि नमुना कक्षा लिने व्यवस्था मिलाउने,
- (न) विद्यालय तथा शिक्षकलाई दिइएको निर्देशन पृष्ठपोषणको अभिलेखीकरण गरी स्थानीय शिक्षा अधिकारीलाई समेत जानकारी गराउने,
- (प) विद्यालय, विद्यालय व्यवस्थापन समिति र प्रधानाध्यापक तथा विद्यालय तहका अन्य पक्षले गर्नुपर्ने भनी तोकिएका कार्यहरूको अनुगमन गरी प्रतिवेदन पेस गर्ने ।
- (फ) विद्यालय व्यवस्थापन समिति र शिक्षक अभिभावक संघका पदाधिकारीहरूसँग विद्यालयको शैक्षिक अवस्थाका बारेमा छलफल गरी परामर्श प्रदान गर्ने ।

(ब) नगर शिक्षा समिति र स्थानीय शिक्षा अधिकारीले तोकेका अन्य कार्यहरू गर्ने।

४. स्रोत शिक्षकको तलब भत्ता अन्य सुविधा:

१) स्रोत शिक्षकको तलब भत्ता अन्य सुविधाहरू देहाय बमोजिम हुनेछ:

(क) स्रोत शिक्षकलेले साविक कार्यरत शिक्षक पदमा खाइपाई आएको तलब, भत्ता र नगरकार्यपालिकाले तोकिएअनुसारको अन्य सुविधा पाउनेछ।

(ख) स्रोत शिक्षक पदमा कार्यरत रहेको अवस्थामा बढुवा भएमा बढुवा भएको पदको नियमानुसार तलब भत्ता सुविधा पाउनेछ।

(ग) स्रोत शिक्षकको तलब र नियमानुसारको सुविधा नगरपालिकाबाट उपलब्ध हुनेछ।

(घ) स्रोत शिक्षकले शिक्षा ऐन र नियमावलीमा शिक्षकका लागि तोकिएका विदा पाउनेछ।

(ङ) स्रोत शिक्षकले हिउँदे वा वर्षे विदाको सट्टा वार्षिक तीस दिन विदा पाउनेछ।

सट्टा विदा सोही शैक्षिक सत्रभित्र उपयोग गर्नु पर्ने छ र सो बापत कुनै आर्थिक दायित्व व्यहोरिने छैन ।

२) स्रोत शिक्षकको हाजिरी नगरपालिकामा रहनेछ।

३) स्रोत शिक्षकको सट्टामा निजको पदाधिकार रहेको विद्यालयलाई माध्यमिक शिक्षकको सुरु तलब स्केलले हुन आउने रकम नगरपालिकाले उपलब्ध गराउनेछ। माध्यमिक शिक्षकको सुरु तलब स्केल तलब भत्ता खाने गरी सो विद्यालयले करारमा सट्टा शिक्षक राख्नेछ। तर यसरी नियुक्ति भएको पदलाई लियन पद मानिने छैन।

परिच्छेद-४ स्रोत शिक्षकको योग्यता र परीक्षासम्बन्धी व्यवस्था

५. स्रोत शिक्षकको लागि योग्यता

१) स्रोत शिक्षकको लागि उमेदवार हुन देहायअनुसार योग्यता भएको हुनुपर्नेछ:

(क) शिक्षा शास्त्रमा स्नातकोत्तर उत्तीर्ण गरेको।

(ख) माध्यमिक शिक्षकमा स्थायी भई परीक्षणकाल पूरा भएको।

(ग) खैरहनी नगरपालिका भित्रका माध्यमिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक हुनुपर्नेछ।

(घ) नेपाली र अङ्ग्रेजी दुवै भाषामा सञ्चार गर्न सक्ने र कम्प्युटरका माध्यमबाट पत्राचार, सूचना सम्प्रेषण गर्न सक्ने।

(ङ) Word, Excel, PowerPoint, e-mail, Internet प्रयोग गर्न जान्ने हुनु पर्नेछ।

६. स्रोत शिक्षक छनोट सम्बन्धी व्यवस्था

१. स्रोत शिक्षक छनोट गर्दा लिइने परीक्षाको किसिम र पूर्णाङ्क देहायबमोजिम हुनेछः

परीक्षाको किसिम	पूर्णाङ्क	कैफियत
लिखित	५०	वस्तुगत प्रश्न
प्रयोगात्मक	२५	कम्प्युटर र अंग्रेजी भाषाको प्रयोगात्मक परीक्षा
अन्तर्वार्ता	२५	शैक्षिक योग्यता, अनुभव र अन्तर्वार्ता

लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम अनुसूचि-१ बमोजिम हुनेछ।

परीच्छेद -५ विविध

७. करार सम्झौता रद्द गर्न सकिने:

१ देहायको अवस्थामा स्थानीय शिक्षा अधिकारीले नगर शिक्षा समितिको परामर्शमा स्रोत शिक्षकसँग गरिएको करार सम्झौता रद्द गरी निजलाई पदाधिकार रहेको विद्यालयमा फिर्ता गर्न सक्नेछः

- (क) अनुशासनहीन काम गरेमा,
- (ख) तोकिएको जिम्मेवारी पटकपटक पूरा नगरेमा,
- (ड) आचरणसम्बन्धी नियम उल्लङ्घन गरेमा,
- (ग) कार्यक्षमताको अभाव भएमा,
- (घ) गलत तथ्याङ्क र अभिलेख प्रमाणीकरण गरेमा वा अभिलेख सुरक्षित नराखेमा,
- (ड) नगरपालिकाको प्रचलित कानून र निर्देशनको परिपालना नगरेमा,
- (च) कानूनबमोजिम गोप्य राख्नुपर्ने कुराहरुको गोपनियता कायम नराखेमा।

८. विविध

१) यो "स्रोत शिक्षक व्यवस्थापन कार्यविधि" २०७६ ले समेट्न नसकेका क्षेत्रहरूमा स्रोत शिक्षक व्यवस्थापन कार्य गर्दा प्रचलित ऐन नियमको प्रतिकूल नहुने गरी शिक्षा समितिको रायअनुसार कार्य गर्ने र गर्न लगाउने जिम्मेवारी स्थानीय शिक्षा अधिकारीको हुनेछ ।

अनुसूची १

स्रोत शिक्षक व्यवस्थापन कार्यविधि २०७६ बमोजिम स्रोत शिक्षक पदको उम्मेदवार छनोटका लागि लिईने परीक्षाको पाठ्यक्रमः

खण्ड (क) लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्कः ५० उत्तीर्णाङ्कः २५ समयः ३० मिनेट.

यस परीक्षामा जम्मा २५ ओटा वस्तुगत प्रश्न सोधिने छ । २५×२ = ५० अङ्क

१. नेपालको विद्यालय तह, शिक्षाको संरचना र पाठ्यक्रम ढाँचा
२. नेपालको शैक्षिक इतिहास,
३. चालु आर्थिक वर्ष र आवधिक योजनामा शिक्षा
४. चालु शैक्षिक आयोजना र परियोजनाहरू,
५. विद्यालय क्षेत्र सुधार योजना,
६. राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप,
७. दिगो विकास लक्ष्य (शिक्षा सम्बन्धी)
८. नेपालको संविधान र शिक्षा,
९. शिक्षा ऐन २०२८ र स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ (शिक्षा सम्बन्धी व्यवस्था मात्र),
१०. शिक्षा नियमावली २०५९,
११. शिक्षक सेवा आयोग नियमावली २०५७,
१२. अनौपचारिक शिक्षा र यसका विभिन्न कार्यक्रम (खुला, दूर शिक्षा)
१३. शिक्षा मनोविज्ञान र सिकाइ,
१४. शिक्षा दर्शनशास्त्रीय र समाजशास्त्रीय आधार,
१५. परीक्षा र मूल्याङ्कन,
१६. नेपालको उच्च शिक्षा र प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा,
१७. शिक्षामा अनुसन्धान र सूचना तथा प्रविधि (कम्प्युटर, इमेल, इन्टरनेट, सामाजिक सञ्जाल, इजर्नल)
१८. शैक्षिक तथ्याङ्क सम्बन्धी जनकारी (साक्षरता दर, खुदभर्ना दर, सहजै देखिने भर्ना दर, शिक्षक विद्यार्थी अनुपात, विद्यालय विद्यार्थी अनुपात, तालिम प्राप्त शिक्षक अनुपात, महिला शिक्षक अनुपात, निरीक्षक विद्यालय अनुपात जस्ता सूचक र सो निकाल्ने तरिकाहरू,
१९. शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय र यस अन्तर्गतका निकायहरूको सङ्गठन रकार्यहरू,
२०. शिक्षकको पेसागत दक्षता विकास,
२१. कक्षा कोठा अवलोकन पृष्ठपोषण,
२२. कार्यमूलक अनुसन्धान र अवस्था अध्ययन,
२३. शिक्षा र दिगो विकास,

२४. शिक्षाका समसामयिक कार्यक्रमहरू (नगरपालिकाबाट सञ्चालन हुने विभिन्न नियमित कार्यक्रम, छात्रवृत्ति,

विद्यालयको अनुदान आदि)

२५. शिक्षा क्षेत्रको समसामयिक समस्या एवं चुनौतिहरू र समस्या समाधानका उपायहरू,

२६. तथ्याङ्क शास्त्र, तथ्याङ्क सङ्कलन, विश्लेषण र विश्लेषण गरिएका सूचकहरूको संप्रेषण

२७. सूचना तथा सञ्चार प्रविधि र कम्प्युटर शिक्षा (Word, excel, power point, e-mail, internet and website surfing)

२८. प्रस्तावना लेखन ।

खण्ड (ख) प्रयोगात्मक परीक्षा- २५ अङ्क

१) कम्प्युटर प्रयोग — १५ अङ्क

२) अङ्ग्रेजी भाषा - १० अङ्क

खण्ड (ग) अनुभव, शैक्षिक योग्यता तथा अन्तर्वार्ता - २५ अङ्क

अनुभव, शैक्षिक योग्यता तथा अन्तर्वार्ता बापतको २५ अङ्क देहायका आधारमा प्रदान गरिनेछ ।

७.१.१ शैक्षिक योग्यता र तालिम - १० अङ्क

क्र सं	विवरण	प्रथम श्रेणी	द्वितीय श्रेणी	तृतीय श्रेणी
१	न्यूनतम शैक्षिक योग्यता	५	४	३
२	माथिल्लो शैक्षिक योग्यता	३	२	१
३	तालिम	२	२	१

७.१.२ अनुभवबापत प्रति वर्ष १ अङ्कका दरले (माध्यमिक तहको मात्र गणना हुने) अधिकतम - ५ अङ्क

७.२ अन्तर्वार्ता - १० अङ्क

(क) व्यक्तित्व - २ अङ्क

(ख) विषयवस्तुको ज्ञान - २ अङ्क

(ग) प्रस्तुतीकरण विधि - २ अङ्क

(घ) व्यवस्थापकीय तथा समस्या समाधान सीप - २ अङ्क

(ङ) शिक्षण सहजीकरण सीप - २ अङ्क

"समाप्त"